

Jaanuar kuulutati Rakkes Lutsu-kuuks

Aime Kinnep

Rakke, kus rahvakirjanik Oskar Luts alustas 95 aastat tagasi oma üle inimpõlvede kestva "Kevade" kirjutamist, tähistab kirjaniku 115. sünniaastapäeva Lutsu-kuuga.

Rakke raamatukogu ja Rakke Valla Hariduse Seltsi eestvedamisel kogunetakse kirjaniku sünnipäeval 7. jaanuaril mälestuskivi juurde, et süüdata küünal ja meenutada kirjaniku Rakke aastaid.

Samal päeval avatakse raamatukogus Hariduse Seltsi poolt korraldatud Lahu, Salla ja Rakke kooli III-IV klasside õpilaste joonistuste näitus "Lemmiktegelased Oskar Lutsu loomingus". Auhinnad jagatakse koos jaanuari keskel toimuva valla koolide IV-VIII klassi õpilastele korraldatava mälumängu "Kas tunnete "Kevade" autorit" võitjatega.

Rakke Gümnaasiumi poisid koos käsitööõpetaja Urmas Alatseiga valmistavad selleks puhuks isegi Teele ja Tootsi medalid. Rakke Raamatukogus on näitus 1924.-1941. aastal trükist ilmunud Lutsu teostest.

Lutsu kuu lõpeb kirjanikule pühendatud mälestusõhtuga, kus Rakke Valla Hariduse Seltsi liikmed esitavad 1939. a ilmunud näidendi "Pastlad." Selleks õhtuks sisustatud apteeginurgas saab maitsta Palamuse apteegist tellitud päevakohast "punsli õli", ei puudu ka kohaliku pagari rosinasai.

Pärnad mäletavad Lutsu

Kuigi suurem osa Oskar Lutsu elust möödus Tartus, oli tal oma kirjanikutee algul sidemeid Rakkega, kuhu tema vanemad ostsid 1902. aastal Miku talu.

Mälestusraamatust "Ladina köök" võib lugeda: "Isa müüs ära meie maja Alamusel ja ostis talukoha Rakke jaama juurde," kirjutab mulle ema. "Kui saad vaba aega ja tuled maale, siis sõida Rakke jaama, pööra paremat kätt Simuna poole, küllap

sa siis sealt juba leiad – Miku talu nr 44, mitte rohkem kui pool versta vaksalist".

Seitsmepäevaseks suvepuhkuseks sõidabki Oskar Rakkesse ning on kirjutanud oma mälestustes: "Siiski on Rakkes juba sellal suurim lubjatööstus Eestis, apteek, kõrts ja kaks poodi, ühes neist ma tutvun hiljem praeguse hästi tuntud näitekirjaniku Hugo Raudsepaga, kes seal teenib sellina."

Miku talu aed oli eelmiste peremeeste poolt täiesti unarusse jäetud. Varsti saatis Oskar Mikule mitukümmend õuna- ja marjaistikut. Täna ei ole alles enam Lutsude ehitatud sauna ega Oskari istutatud kaske selle ees. Lutsude aega mäletavad vaid mõned pärnad ümber aia.

Kooliaeg kippus paberile

1905. aastal vallandati Luts apteekrite streigi ajal Tartus. Ta kolis vanemate juurde ja sisustas ahjutaguse kirjutustoaks. Selle toa põrandal kõhuli kirjutas ta oma esimese näidendi "Joosep Ärkla".

Kui Luts 1907. a sügisel oli taas sunnitud lahkuma Tartu Kivisilla apteegist, tuli ta Mikule. Selle kohta võib lugeda tema "Mälestuste" III osast:

"Ühel hilisel õhtul, pikutades oma algupäraselt sisustust "kabinetis" ja mölgutades mõtteid maailma elust, kipub mulle pähe vägisi üks veider mõte, mille üle ma vist küll esialgu ainult muigan. Otsekui elusatena tekivad mu silme ette kõik need Tootsid ja Teeled, Arnod ja Imelikud, kogu see kihelkonnakooli kompanjon. Nad ise kipuvad paberile."

Nõnda alustas Oskar Luts "Kevade" kirjutamist.

Oskar Luts on üks neist vähestest kirjanikest, kes on populaarne nii noorte kui ka täiskasvanute seas.

Ka tänastele lugejatele on tal mõndagi olulist öelda oma sügavalt rahvaliku loominguga.